

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO ZABAVNI LIST ZA SLOVENSKE DRUŽINE.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 stot. Posamezne številke po tobakarnah stanejo 10 stotink.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (ozir ma uprava) „Druž. Prijatelj“ v Trstu, ulica S. Francesco št. 15, I. n.

Poštno - hranilničnega računa št. 64.139.

SKRB ZA MLADINO.

Pastirski list trž.-koprškega škofa o krščanski vzgoji mladine.

Na pragu novega leta zapisano stoji ime Jezus. Prvi dan vsakega leta namreč praznuje katoliški kristjan spomin one svete skrivnosti, pri kateri je dobil učlovečeni Sin božji osem dni po svojem rojstvu ime Jezus. Verni katoličan stopi torej v novo leto z imenom Jezus. Dal Bog, da bi vse naše misli, besede in dejanja celega leta bila obrnjena k Jezusu. Uprav to hoče sv. Mati katoliška Cerkev, ki je praznike cerkvenega leta tako razvrstila, da vodijo kristjana k zadnjemu namenu, večnemu zveličanju. Vse — tako opominja apostol sv. Pavel — kar storite v besedi ali dejanju, vse storite v imenu našega Gospoda Jezusa in zahvaljujte Boga in Očeta po njem.“ (Kol. III, 17.)

Prvo nedeljo po razglasenju Gospodovem pa kaj nam predočuje sv. Cerkev? Vi veste to, predragi v Gospodu! Evangelij te nedelje nam vsako leto pripoveduje, da je šel 12-letni Jezus s svojimi stariši za velikonočni praznik v tempelj v Jeruzalem ter da je ostal tam, kjer ga je hotel imeti njegov Oče nebeški. Potem pa izvemo da se je vrnil mladenič Jezus z Marijo in Jožefom v Nazaret, da jima je bil pokoren ter da je rasel na modrosti in starosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Kako krasen izgled! Sveta Družina s Sinom božjim, ki izpolnjuje voljo svojega božjega Očeta ter je pokoren svojim starišem in uzgojiteljem, Mariji in Jožefu. Ali ni to ljubezniv in obenem resen opomin, ki ga nam v začetku leta daje sv. Cerkev, da naj namreč skrbimo zato, da vladaj v krščanski družini duh sv. Družine in da je dobra uzgoja otrok glavna naloga družine in vse človeške družbe?

Ker se pa uprav v naših časih na to premalo pazi, ker se toliko greši gledè na resnično in dobro uzgojo in to pri katoličanih, zato hočem v svojem letošnjem pastirskem listu govoriti Vam o potrebi dobre uzgoje ter navesti tudi nekatera sredstva, katerih se morate posluževati, da si zagotovite dobro uzgojo svojih otrok.

* * *

Kaj pomeni uzgajati? Uzgajati pomeni dobre lastnosti človekove negovati in vaditi, da se za-

morejo razvijati ter kolikor mogoče izpopolniti. Slabe lastnosti in nagnenja pa, ki so v naravi človekovi ostala kot nasledki izvirnega greha, je treba zatirati in brzdati. Tedaj bode človeku, ki mu daje Bog zadostno pomoč, mogoče izpolniti svoj namen na tem svetu ter doseči nadnaravni namen pri Bogu, ki je nas ustvaril za se. Tako bo človek tudi koristen ud človeške družbe.

Človeku je po njegovi naravi in zato tudi po volji božji uzgoja potrebna, uzgoja otrok je zato najvažnejša skrb in najsvetejša dolžnost starišev.

Ta dolžnost zadeva celega človeka, ki je sestavljen iz telesa in neumirljive duše. Duša, ustvarjena neposredno od Boga, oživlja telo in živi dalje po smrti telesa ter se bo pri ustajenju mrtvih zopet združila s telesom; zakaj mi vsi — tako uči ap. Pavel — se moramo prikazati pred sodnim stolom Jezusa Kristusa, da vsakdo sprejme, kar je aslužil v telesu, dobro ali slabo (1 Kor. 5. 10.) Ker je torej duša najimეტnejši del človeka, zato se uzgoja ne sme omejit na izobrazbo telesa, ampak mora v prvi vrsti ozirati se na izobrazbo duše. Da, predragi v Gospodu, to je prva in poglobitna skrb krščanskih starišev pri uzgoji otrok, zakaj otrok je po zakramentu sv. Krsta preroben za večno življenje, je prijatelj božji, tempelj sv. Duha, dedič sv. zveličanja, in zato mora, ko doraste, tako živeti, da se ne izneveri svojemu namenu. Za ta namen pa je treba otroku dati navodilo po primerni krščanski uzgoji. Dobre kristjane je treba uzgojiti, in s tem se ujema tudi razumna in zdravstvena uzgoja.

Zato pa morate vi, krščanski stariši vseh stanov, spoznati da je vaša najvažnejša naloga, da uzgajate otroke v krščanskem duhu, po načelih krščanske vere in po naukih katoliške Cerkve. Ako pa daste otroke drugim osebam za uzgojo, je vaša stroga in vestna dolžnost skrbeti zato in zahtevati, da ima uzgojitelj krščanskega duha ter da je zagotovljena otroku versko-nravna uzgoja.

Prvi uzgojitelji ste vi sami, krščanski stariši. To dolžnost je vam Gospod v srce zapisal, in vi jo tudi izvršujete. Posebno še mati prva je uzgojiteljica; iz njenih ust donè otroku na uho prve besede v ljubem materinem jeziku; in čudno, nič ne sliši otrok rajši v jeziku svoje matere nego besede, po katerih izpoznavna svoje stariše na

zemlji, nebeškega Očeta in nebeško Mater. Prve molitvice, katere uči otroka krščanska mati, a te molitvice se utisneje otroku globoko v spomin ter so še v poznih letih npravna opora doraslega moža. Takšen začetek uzgoje je po volji božji. „Ako imaš otroke — pravi sv. Duh — podučuj jih in ukloni si jih od mladosti.“ (Str. 7. 25.) Pobožni Tobija, ko se mu je bližala smrtna ura, poklical je svoje otroke in unuke ter jim govoril, kakor mora govoriti veren oče: „Poslušajte, otroci moji, svojega očeta: služite Gospodu v resnici in potrudite se to storiti, kar je njemu dopadljivo; in svoje otroke opominjajte da naj ne zapuste pravice in miloščine, da se naj spominjajo Boga in njega hvalijo ves čas v resnici in z vsemi močmi.“ O dobrih nasledkih teh uzgojevalnih načel pa pravi sv. pismo: „Vsi sorodniki Tobijevega in vsa njegova rodovina ostala je zvesta pobožnemu in svetemu življenju tako da so bili vseč Bogu in ljudem in vsem, ki so bivali v deželi.“ (Tob 14, 17. ss.)

Koliko blagoslova prihaja na celo deželo in cel rod iz družine, kjer sloni uzgoja na verski podlagi!

O da bi imeli očetje in matere krščanskih družin vedno pred očmi resnico, da je „strah božji začetek modrosti“ (Prov. 9, 10.) da je krona modrosti strah gospodov, ki prinaša v obilnosti mir in sad zveličanja“ (Str. I. 22) ter da ne morejo zapustiti svojim otrokom večjega zaklada kakor je dobra na načelih sv. vere sloneča uzgoja. Ako prihaja želja po dobrem in strah pred grehom od znotraj iz srca, rodi to več dobrega in stanovitega sadu, kakor samo zunanja olikanost, ki ne prešinja celega človeka in ne teži po zadnjem namenu človekovem.

Pa ne le z besedo, marveč tudi z u z g l e d o m morate pospeševati krščansko uzgojo v družini.

Mladina je po svoji naravi takšna, da gleda na starejše osebe ter posnema njihova dejanja. Koga pa imajo otroci bolj pogostoma pred očmi kakor stariše? Ako pa se življenje očeta ali matere ne ujema z opomini, ki jih dajejo otrokom, o tedaj sejejo stariši sami seme nestanovitnosti v otročje srce. Otroci morajo videti v življenju svojih starišev, da mislijo resno s svojimi opomini.

Predragi v Gospodu! Jaz sem vam že enkrat opisal v pastirskem listu, kakšno mora biti krščansko življenje v družini in hišni red. Ob te priliki vas bodo vaši duhovni pastirji znova opozorili na pastirski list l. 1905, da tudi vi znova pazite na to, da daste s krščanskim življenjem v družini svojim otrokom in poslom lep izgled. To dolžnost imajo vsi v mestu in po deželi, premožni in ubogi, izobraženi in oni, ki nimajo višje izobrazitve. Za vse veljajo zapovedi božje in cerkvene, za vse posvečevanje nedelj in praznikov, za vse dolžnost prejemati sv. zakramente, zlasti o velikonočnem času, ki traja v naših škofijah od prve nedelje v postu do praznika presvete Trojice, go-

tovo časa dovolj, da sprejmejo vsi zakramenta sv. Pokore in sv. Rešujega telesa.

Glejte mladenič Jezus gre s svojimi stariši za velikonočni praznik v tempelj, da zadosti postavi. Kako krasen izgled zvestobe v izpolnjevanju dolžnosti nam nudi tu sv. Družina! Ali se mar najde tolika gorečnost tudi v vsaki krščanski družini? Imajo mar v tem pogledu otroci pri vas, krščanski stariši, dober izgled? Ali zahaja morda samo mati k sv. maši oče jo pa zanemarja? Od koga naj se tu uče otroci? Ali pa morda gredó otroci redno k sv. maši, a stariši, kje so? Sin in hči sprejemata sv. zakramente, kje pa se oče? Ali ne mora pri takem izgledu kmalu zmanjšati se tudi gorečnost otrokova? Se mar z tem ne krha v otroku čut za dolžnost ter se jo celo življenje stavlja v nevarnost? „Vsaka kraljestvo, ki ni v sebi edino, razpade,“ pravi Zveličar (Luc. XI, 17). Isto velja tudi o ožjem krogu družine. Iz družin se sestavljajo občine in države. Zato kdor ruši edinost in vzajemno življenje v družini ne more biti prijatelj urejene človeške družbe.

O kako hvaležna morala bi zato biti posvetna oblast Cerkvi, katera vedno čuva svetišče družine, ki zagotavlja po krščanski uzgoji državi najboljše državljane ter po zakramentu sv. zakona varuje od Boga ustanovljeno in blagoslovljeno vez družine.

Vi, predragi verniki, ste že slišali glas svojih pastirjev v zadnjem skupnem pastirskem listu ki so vas znova opozorili na nevarnosti, ki pretè vam in otrokom vašim, ako bi se po takozvani spremembi postav o zakonu rušila vez katoliškega zakona. Kam bode potem peljala brezumna strast brezverski zakonski del? Koliko škodo imajo potem mati in otroci, ako gre oče za svojimi strastmi ter se uda razbrzdanosti? Seveda bode katoliška Cerkev takšno postavo, ki zagovarja in podpira očitljivost veljavno sklenjenega in dovršenega zakona vedno obsojala; zakaj tu velja beseda Gospodova: „Kdor zapusti svojo ženo in si drugo vzame, je prelomil zakonsko zvestobo proti njej. In ako žena zapusti svojega moža in se z drugimi omoži prelomi zakon“ (Mark. X 11, 12). Ako se že v gotovih slučajih pokaže potreba, da živita zakonska mož in žena vsak zase, tedaj mora cerkvena oblast izreči o tem sodbo, da zamožeta biti taka zakonska mirne vesti in ne zadoštuje pri tem razsodba pred posvetnim sodiščem. Toda tudi za take slučaje uči sv. apostol Pavel: »Onim, ki so v zakonu zvezani, zapovedujem ne jaz, ampak Gospod, da naj žena ne zapusti moža. Ako pa ga je že zapustila, naj ostane sama ali pa naj se spravi s svojim možem. Tako tudi mož ne sme zapustiti svoje žene“ (I Kor. VII., 11.)

Vse to zapoveduje Stvarnik sveta in Odrešenik ljudi Jezus Kristus po svoji sveti katoliški Cerkvi, da se olajšajo skrbi življenja, da se omogoči prava uzgoja otrok ter da se doseže večno zveličanje.

Toda nasprotniki krščanskega držav reda, ki taje razodetje božje in sovražijo katoliško Cerkev, se že pripravljajo za napad na ta temeljni steber vere in npravnosti; in tudi med državnimi poslanci so taki zastopniki, ki bi radi zadali ta udarec katoliškemu ljudstvu.

Ako hočete, predragi v Gospodu, vedeti, koliko zlo izvira iz tega, ako se lečita veljavno poročena mož in žena, pomislite le, koliko škodo trpe družine, pri katerih je res že prišlo do ločitve med možem in ženo. Vez skrbete in žrtvujoče ljubezni je raztrgana. Kako da se godi uzgoje potrbnim otrokom, kdo zamore to premisliti, ne da bi ga obšel strah? Množili se bodo vedno več pojava, ki jih že sedaj opazujemo po večjih mestih pri zapuščeni mladini: želja po hudobiji se bo polastila otrok takih brezvestnih starišev. Kdo naj potem kroti brezvestne zločince? Zunanja moč javnih stražnikov ne zadostuje, marveč znotraj mora se oglasiti zapovedujoči glas vesti ta glas pa se ohrani v svoji moči le po kršč. vzgoji v družini.

Kakor velja to v družinah v mali meri, tako velja v veliki meri v človeški družbi, ki je sestavljena iz posameznih družin. Čut za skupno dobro državljske kreposti zvestobe in požrtvovalnosti, medsebojnega spoštovanja in pokorščine ginevajo na njihovo mesto pa stopajo nebrzdane strasti. želja po uživanju in sramotna sebičnost. Ako pa tak sovražnik napada domovino in hoče skruniti narodni ponos, kdo naj se tu še pomišlja braniti te svetinje s postavnimi sredstvi?

Zato pa pozor, predragi v Gospodu! ena verska resnica naše svete katoliške Cerkve je v nevarnosti. Držite trdno na tej resnici o neločljivosti veljavno sklenjenega krščanskega zakona in branite jo pogumno. posluževajte se svojih državljskih pravic. Poslužujte se prava o družbah in shodih. Zahtevajte od onih, ki hočejo biti vaši državni poslanci, jasno izjavo o tej važni zadevi družine in krščanske uzgoje. Narodno vprašanje se itak sedaj ob splošnih in enakih volitvah ne bode več toliko vpoštevalo; zato pa bodo lažje več uplivali oziri na katoliško prebivalstvo in na zdravi razvoj društvenega življenja.

* * *

Naši odnošaji pa zahtevajo, da se uzgoja ne omeja samo na ožji krog družine. Otroka se mora v času, ko je še zelo potreben uzgoje, tud drugim izročati v skrb, to je pošiljati se mora v različne šole: O da bi katoliške družine zlasti na to pazile da mora biti šolski pouk vedno v soglasju z verskim prepričanjem. Da bi z vso odločnost tjo katoličani zahtevali, da se verski čut ne sme oškodovati po posvetnih vedah.

Mi nikakor ne zahtevamo, da naj se zane-marja katera koli stroka pri vedah; to pa zahtevamo, da šolski pouk ne sme dajati povoda, da bi se učenec izneveril svojemu verskemu prepričanju. Edinost mora vladati tudi pri šolski uzgoji, in nikdar se ne sme dopustiti, da se v nevarnost postavlja versko in pravna uzgoja po napadih na veronauk. Dobro razumite to, predragi verniki: Cela ljudska šola ima po postavi dolžnost otroke in pravno-versko vzgajati, ne pa samo veroučitelj. Zato mora vsaka učna oseba ozirati se na ta namen in pravno-verske uzgoje in ne sme tega namena ne z besedo ne z izgledom preprečiti. V to so obvezane po svoji vesti učne osebe, in na to vestno dolžnost jih moram jaz kot višji pastir in škof, ki so mu tudi duše učnih oseb poverjene,

z vso resnobo in očetovsko ljubeznijo opozarjati — Ta m j opomin je tem potrebnejši, ker u prav sedaj sovražniki krščanskega sveta in odposlanci Framazonske zveze napenjajo vse sile, da bi izključili iz šole poučevanje veronauka in verske vaje, in v to svrhu tudi takozvano socialiste za-se izkoriščajo. Oni da hočejo šolo narediti svobodno tako govorè. Otroci naj nič več v šoli ne slišijo o Bogu, vsemogočnem Stvarniku, o Jezusu Kristusu, edinorojenem sinu božjem in Gospodu našem, o njegovem uzlednem življenju o njegovem trpljenju in smrti ustajenju in vnebohodu. Nič več naj ne slišijo o naukih Jezusa Kristusa, ki je najvišja resnica in modrost, katerega naukom so nasledovali milijoni ljudi in še nasledujejo, in ti nauki so največja tolažba v življenju in edina tolažba ob smrtni uri. Da, o božji Zveličar, ki si bi v tempelju sredi učenikov jih poslušal in popraševal tako da so se vsi ki so te slišali, čudili tvoje modrosti in tvojim odgovorom (Luk. II), Tebe naj se več ne imenuje v svobodni šoli! Naj se več ne govori o tvoji presveti Materi Mariji, o tvojem svetem redniku Jožefu, o tvojih apostolih in o poslanstvu ki si ga jim Ti dal in ki živi dalje v Cerkvi do konca časov. O sv. angeljih varhib, ki si jim Ti zapovedal, da naj nas varujejo na vseh naših potih (Luk. IV, 10.) naj otroci nič več ne izvedò; njihovo telesno oko naj ne sme več v šoli gledati tvojega sv. Križa in njihovo duševno oko naj se obrača le po zemeljskih, minljivih in mnogokrat goljufivih dobrotah.

Na to nevarnost vas je pred kratkim opozoril skupni pastirski list avstrijskih škofov.

Jaz pa moram zopet o tem govoriti, ker je v teh težnjah največja nevarnost za uzgojo krščanske mladine in ker hočejo tudi v naših škofijah izvesti načrt za takozvano svobodno šolo. To ni kakšna navidezna nevarnost kakor bi vam radi natvezili sovražniki krščanske uzgoje. Drevo katoliške Cerkve hočejo zadeti v korenino in pokončati hočejo krščansko družino po brezverski uzgoji otrok. Meni veljajo tukaj besede Gospodove: „Ne jenjaj klicati kakor trobenta pouzdigni svoj glas.“ (Iz. 58. I.) Zato prosim in opominjam zlasti tiste može, ki se po svojem stanu pečajo s šolskimi zadevami, da so si vedno svesti velike odgovornosti, ki so jo dolžni katoliškim družinam in svoji lastni vesti. Ponavljam tukaj, kar sem o neki drugi priložnosti rekel, da se ne da spraviti v soglasje s katoliško vestjo in značajnostjo, da mož, ki je ob nastopu svoje službe v imenu Boga vsemogočnega prisegel službeno zvestobo, v tej svoji službi sodeluje in pomaga zatirati ime božje in vero ter tako množiti število onih ljudi, ki so z vero vred vrgli proč od sebe tudi strah božji in ljubezni do bližnjega. Tudi na državnem redu bi se hudo maščevalo, ako bi prodrli ti naklepi framasonstva. Večni sodnik pa, v katerega imenu ste prisegli, on bo tudi vaš sodnik. Iz vaših rok bo tirjal duše onih otrok, ki ste jim uropali najboljšo tolažbo, sveto vero. V tem slučaju veljajo tudi besede večne Resnice: „Kdor katerega teh malih, ki v mene verujejo, pohujša, bilo bi mu boljše, da se mu obesijo krog vratu mlinski kamen in se ga potopi v globočino morja“ (Mat. 17. 6.)

(Zvr̄etek pride.)

IZ KITAJSKEGA MISJONA

(Po izvirnih poročilih priob. — F. H. Samot r.)

DEŽELA — NAROD — OMIKA.

Dasiravno je kitajsko ozemlje tako prostrano narod tako star in mnogoštevilen, jih je še mnogo, ki o Kitajcih ne vedo druzega, kakor da so. Kdo jim bo zameril? Saj so še učenjaki, do zadnjega časa, malo stvarnega pisali o njih. Da misjonarji

besedo. Oni so leta in leta v najožji dotiki s priprostim narodom. Dosti prilike imajo premo-triti njegove dobre in slabe lastnosti. Na njih poročila se smemo zanesti.

Po razsežnosti bi imela Kitajska v ožjem pomenu kake štiri milijone štirjaških kilometrov. Severna polovica je nižavje, južna bolj gričasta a brez posebno visokih gora. Zato je ona tudi bolj rodovitna ko ta. Namakata jo dve veliki reki



(Iz življenja Kristofa Kolumba.)

pravijo, da se je po teh znanstvenikih marsikaj neresničnega razneslo med svet o sinovih „ne-beškega“ cesarstva. „In to je lahko umljivo! Za spoznanje ljudstev ni zadosti, da kdo obišče njih mesta, si tam malo ogleda in zopet vrne. V priprostem ljudstvu na deželi je mogoče spoznati po dobrem in vstrajnem opazovanju podobo naroda z vsemi njenimi značilnimi potezami. Zato moramo v tem misjonarjem priznati odločilno

Hoango in Jamečan, poleg drugih manjših. Obe ste včasih jako srditi. Ker na več krajih nimajo zadostnega obrežja jo vderejo iz svoje navadne poti po polju ali koder že je. Toda to poplavljenje nima onih dobrih posledic kakor pri Nilu v Egiptu. One ne pognojijo, ampak odnesejo še s seboj dobro zemljo. Ljudstvo se boji njih jeze in jo skuša še pravočasno udušiti, s tem, da samo dela obrežje in razdrto hitro zamaši. Splošno je

Kitajska dokaj rodovitna in pripravna za poljedelstvo, s katerim se tudi večina preživlja. Podnebje je različno. Na jugu milo, na severu ostrejšo.

Prebivavcev ima nad štiristo milijonov. No ko bi bilo nas toliko, bi se nam še ne bilo bati, da bomo zdaj pa zdaj zginiili v nenasitnem žrelu tujih narodnosti. Če primerjamo ozemlje s številom prebivalstva, vidimo, da morajo biti gosto naseljeni. Kako se neki prežive? Sproti že gre, ker so, kar se tiče poljedelstva, pridni; obenem tudi skromni. Da ima vsak na gotov čas svojo merico riža, pa je zadovoljen. A če je parkrat zaporedoma slaba letina, nastane strašna lakota. In to se kaj rado zgodi. Te uime so jih že mnogo prisilile k izselitvi, čeravno gredo jako neradi iz domovine. V tolikem številu so začeli hoditi v Ameriko, odkar jim je država dovolila, da je ameriška vlada morala omejiti njih priseljevanje.

Ako se ozremo na njih zgodovino in na sedanje ogromno število, se moramo nehote vprašati: odkod ta življenjska moč? Koliko družih narodov je stoletja prišlo na pozorišče. Danes so nam znani le iz zgodovine. Kitajcem se tega niti od daleč ni bati. Čaka ji še slavna prihodnost. Kie naj iščemo vzroka? Gotovo ni zadnji vzrok njih centralizem, njih celokupnost. Mejtem, ko drugi narodi z neslogo, razcepljenostjo in raznimi drugimi narodnimi in socijalnimi grehi sami sebe tirajo v prepad; so bili Kitajci vedno eno, tako v narodnem kakor v verskem oziru. Ne rečem, da je njih zgodovina brez državnih preratov. Cela vrsta kraljevih dinastij, ki so druga drugo spodrivale, nam to jasna priča. A med tem, ko take homatije drugod sekajo smrtne rane državam in narodom, je pri Kitajcih le spočetka malo zavrelo; kmalu je bilo zopet vse tiho, prejšnje navadno življenje se je začelo. To je pripisovati njih verskemu naziranju. Njih vera jim pred vsem nalaga pokorčino do višjih, katerihkoli. In ker imajo globok verski čut, se tega tudi diže. Pokorščina kitajskih otrok do starišev, bi bila lahko zgled krščanskim. Tako vzgojeni so potem tudi pokorni državljani. Do novejšega časa so imeli Kitajci svojega cesarja kakor za boga, kateremu so podložni vsi drugi zarovi, ki je nepremagljiv. To prepričanje je sedaj malo omajano, odkar so bili parkrat dobro tepeni, pa priprosto ljudstvo ne ve mnogo od tega.

Drugi vzrok je njih ločenost od ostalega sveta in njih prevelik observatizem ali da se izrazim domače: s'arokopitnost. Drugi narodi so edem drugemu učitelji, tako v dobrem, kakor v slabem, in v tem poslednjem s posebnim uspehom. Kitajci so bili vedno le samosvoji, za druge se niso brigali in neljubo jim je bilo, če so se drugi za nje. Sporočila pradedov so jim bila

sveta. Širila so se od roda do roda nespremenjena. Kdor se jih ni držal in ho el vpeljati prednikom neznane, ali celo nasprotno navade je veljal za narodnega izdajavca.

Ta osamljenost pa tudi ni brez senčnih strani. V napredku so vsled tega silno zaostali. Kje smo bili še mi, ko so imeli oni že stoletno in primeroma visoko razvito kulturo. Zdaj smo daleč pred njimi, dasiravno ne delamo prevelikih korakov. Razne babjeverne stvari, za katere imamo mi le posmeh, imajo oni še za pribite. Še tako debelo se jim lahko natvezi, pa jo bodo verovali. Za zgled le dve!

Mnogi so še trdno uvrjeni, da se neke vrste ptiči po zimi zarijejo v zemljo in postanejo krti. V mestu Hankov-u so ho'eli pred leti pagani razdjati našo sirotinico. Kaj mislite zaka? Nekdo je raztrobil okoli, da redovnice otrokom oči izkopujejo in jih pošiljajo v Evropo, kjer služijo za leče pri dalnogledih in družih podobnih napravah. Vse mu je verjelo! Ljudstvo, ki se da še s takimi bedarijami pitati, ne more biti posebno razsvitljeno. Podobno je bilo do nedavno tudi državno kulturno stali če. Brez, vsaj nekoliko spodobne vojne moči, brez železnic, cest šol.

V novejšem času so jih začeli drugi malo dregati, naj se zdramijo. Kakor je videti z vspehom. Odkar so se l. 1894. spoprijeli z Japonci in sramotno podlegli, so sami spoznali, da ne bo moglo več dolgo iti po stari poti naprej, ako hočejo, da bo njih „nebeško cesarstvo“ še sa mostojno. Radi ali neradi so odprli vrata zapadni kulturi, ki je pri Japoncih na tihem že lepo vspevala. Zadnje proslavljenje teh, jih je še bolj spodbodlo. Sedaj pridno reformirajo in prenavljajo vojaštvo, šole; prade železnice, ceste, mostove. Vse večinoma pod vodstvom Japoncev. Tako raste na daljnem vshodu nova mlada moč, ki zna biti v doglednem času še strah zapadu.

Kakor je bil čas, da se je začela Kitajska probujati, je vendar z ozirom na katoliški misijon še prehitro prišel. Morda bi bilo tudi za njo bolj še če bi ga še ne bilo. Boli Kitajcem kaj koristila modernna zapadna kultura, ki je prepojena z brezverskim duhom? Je menda upravičen dvom. Če sprejmejo z ostalo tudi sodobno duševno zapadno omiko čakajo naše misijone še težki dnevi, dnevi trdega in malo vspešnega dela. Gotovo vzvišen namen misjonarjev je, naj bi se to ljudstvo s pomočjo krščanstva vzdignilo iz teme. Njegova oživljajoča moč, naj bi jih popolnoma prešinila in rodila novo, mlado življenje, edino prave prosvete in omike. Zato nevtrudljivo sejejo zdravo evangeljsko seme, molijo in prosijo Boga, da bi jih kdo z ljuliko ne prehitel. Ko mur je

kaj na tem, da Kristus živi, zmaguje, kraljuje, bo gotovo rad podpiral na kakoršenkoli način njih bogoljubno delo.

NEKAJ ZA SLOV. STARISE. PRILOŽNOST, DA OTROK LAŽE.

(Po malorurskem.)

Marička se je zdrava vzbudila in vesela vstala. Topla posteljica je itak vročo, mlado kri tako segrela, da je bila deklica rudeča kot črešnja. — Mati ji je prijela za čelice in dejala: Oh ljuba Marička, kako gori tvoje čelice! „To zanimanje je otroku ugajalo, vendar mu ni niti na um prišlo, da bi bil bolan. «Kaj ti je srcece moje», vprašala je Maričko mati. „Nič mi ni, je bil kratek odgovor.» — Oh, oh, pođaj mi ročko, da spo-

Bog nas varuj. Naša Maričkica je bolna, bolna. Ne sme iz hiše. Ne sme v šolo. Bom že gospodu učitelju povedala. Bolnih otrok se pač ne sme pusliti v šolo.

Stisnila je deklico na srce in jo ljubko povpraševala „kaj bi rada, le povej, vse ti dam, ne bodi žalotna, ne jokaj!“

Na te besede se je začel jok in cmih.

Mati se je morala delj časa truditi, da pomiri bolno hčerko. Čim pridnejše in pogošče je mati skrbno izpraševala, tem z večjim prepričanjem je pritrjevala hčerka.

Bolnemu otroku je treba vse dovoliti, vse ponuditi in ničesar odreči. Tako si je mislila neprevidna mati v svoji slepi ljubezni do otroka Marička je postajala vsak dan brihtnejša. Kadar se ji ni ljubilo v šolo, je tekla k materi »oh, oh,



Vožnja na saneh v Rusiji.

znam, kako ti bije žilica“ je nadaljevala preplašena mati.

„Moj Bog, moj Bog, sem rekla da bo kaj, kako ti bije žila, kako ti tolče srce, nisi bolna hčerka moja, srček moj zlati? Ali te ne boli glavica?

— „Nekoliko že» —

— „Kje te boli?“ —

— „Sama ne vem». —

— „Tukaj nad čelom, kaj ne?»

— „Da, da tu me zelo boli. —

— „Ne čutiš li bolečin tudi znotraj.“ —

— „Oh da, vse me boli“.

„Kaj bo iz tega. Moj Bog, moj Bog! S temi otroci je velik križ, velika skrb. Bojim se hudega. Prav za obupati je. Kaj bo, kaj bo? Nesreča, nesreča.

zob me močno boli«. Kadar je hotela imeti kolač ali potico, je ihtela: »glava mi bo počla od bolečin«, obvezite mi jo. Če je bilo treba, je znala tudi predrzno jokati.

Slovenske matere, kako vzgajate svoje Maričke, Tončke, Milke, Ančke, Zorice, Dragice itd? Pazite.

NA RODNI GRUDI.

(Povest iz nedavnih časov. — Spisal Fr. Ks. Steržaj.)

IV.

Lepo nedeljsko popoldne je bi'o, popoldne, kakor so samo nedeljska popoldna na kmetih.

Solnce je pripekalo z vso močjo — a nihče se ni skrival pred njim v senco. Kdor mora ob-

čutiti njegovo veliko moč dan za dnevom na polji, ko trepeče zlato klasno žito in žari pod njegovim prevročim objemom. ko tuintum zvene rahločutna cvetka pod njegovim žgočim poljubom, ko tudi škrijančki iščejo zavetja od hladnim osrčjem debele kepe, ko zemlja zeva in poka vsled obilne vročine, kdor je tedaj navajen s lina, ta tudi v nedeljo popoldne ne beži pred njim, a išče ga tudi ne, če ni ravno treba.

Potem pa se zbira o možje pred posameznimi hišami, pa prižigajo svoje pipe, tedaj pa se pomenijo o tem in onem, kar jih teži in vznemirja dušo.

Potem pa se po klopicah v senci pri hišah zbirajo deklice, rdečelične in zagorelih obrazov in se smeje pogovarjajo, dražijo druga drugo, ali pa prepevajo.

Tedaj pa se starikave ženice, ki so se že naveličale smeha in mladega življenja umikajo v sobe in na klopi dremaje molijo rožni venec. —

Tako nedeljsko popoldne je bilo ko je Kelinova Korlina prišla na vrt pod košati oreh, ki je razširjal tihotno, hladno senco pred skednjem. V roki je imela neko knjigo in stol. Bila je precej visoke postave, sivih oči in bledega, suhljatega obraza. Pravo na protje svojega krepkega in junaškega popolibrata Janeza.

Oblečena je bila gosposko, bolj kratko krilce in širokorokavo, opico. Tudi rdečkasto kostanjeve lase je imela zasukane prav po mestno, ne v kitah spletene, ampak vrh glave zavite v nekako kepo. Kdor jo je videl, bi ji prisodil kakih šest in dvajet, a vendar ni imela več kakor osemnajst let.

Bila je precej ponosna, ni se rada družila s sovrstnicami, zlasti od tedaj ne, odkar je bila v mestu, kjer je izpremenila svoje kmečko krilo in navade z gosposkimi, kjer se je navzela tudi nekoliko zunanje olikanosti in pa — ker ji mati ni pustila da bi se družila z njimi.

Postavila je stol pod oreh k leseni mizi in odprla knjigo pred seboj. — A brala ni. Pogled ji je uhajal črez knjigo v daljo na cesto, kjer so šli vaški fantje v gručah. In dolgo potem, ko so odšli, je zrla še zmirom nepremično tja, kakor bi se bila zamislila.

»Lina?«

Poleg nje je stal Dagarjev Anton in gledal po nj.

A ona se je delala, kakor bi ga ne slišala.

»Lina?«

Tedaj pa se je ozrla in skoraj nevoljno je prašala:

»Kaj je?«

»Kaj pa delaš?«

»I kaj — nič —«

In Anton je umolknil. Ni vedel, kaj bi jo še vprašal. Lahno je zardel, ko ga je pogledala. Lina pa se je zopet obrnila in začela listati po knjižici. (Pride še.)

DOBRE KNJIGE, POŠTENI ČASOPISI, ZANESLJIVA DRUŠTVA.

(Moderni leki človeški družbi.)

Človeštvo napreduje dandanes v več stvareh naravnost z orjaškim korakom. Kar je bilo pred nekoliko leti še precej pomanjkljivo, stoji sedaj dozdevno na vrhuncu dovršenosti. Vse izpopolniti vse urediti bolj enostavno, praktično — moderno — zatem gredo najnovejša stremljenja.

Zraven pravega napredka imamo pa tudi še laži-napredek, ki pomenja nazadovanje v praktičnem krščanstvu.

Za krivo prostost v pospeševanje npravne propadlosti in v vzspodbujanje ter razvoj človeških strasti in slabosti — delujejo slabe knjige, umazani časopisi in nevarna društva.

V zadnjih tridesetih letih so slabe knjige poplavile človeško družbo in jo okužile; umazani časopisi (posebno humoristični) so pod krinko gradiva za kratek čas in za smeh omajali versko prepričanje narodovo; nepoštena društva so osužnjila posebno mladino in jo uklenila v verige. (Plesni odseki tudi poštenih društev del jejo v propast naroda, konsumna društva povspešujejo tupatam tudi pijančevanje.)

Mnogo ljudi se je v zadnjem času izpridilo po knjigah, časopisih, društvih.

Poglejte stariši, zakaj bledi osramo ena vaša hčerka? Odprite skrinjico. Cel vrsto knjig vidite tu, ki so pisane tako, da ugajajo strastem mladih ljudi, ki menijo da so veri za vse razuzdanosti neumne laži-ljubezni. Zaljubljenost do skrajnosti v skrajnosti greh, v grehu obup, v obupu samoumor. To so strupeni cvetovi slabih knjig. — Pisma in razglednice spremljajo grdo berilo.

Kaj se čudiš oče, da se Tvoj sin ne zmeni več za vero? Poglej kake časopise bere v čitalnici, v bralnem društvu, v kavarni itd.

Med takozvanimi stanovskimi društvi, ki slone na brezverski podlagi, vlada nasilstvo in suženjstvo. Proti s ojemu prepričanju mora marsikateri ud iti demonstrirati, razsajat, štrajkat, se ne sme pokazati v cerkvi, v družbi z duhovnikom, se ne sme prekrizati, postiti, dati prevideleti v bolzni itd.

Laži svoboda v tisku in v društvih polni žepe nekaterih sebičnežev — in tira v propad cele vrste zavednega naroda. Moderna jetika so slabe knjige, slabi časopisi, slaba društva (tovarišije.)

Moderni leki so dobre knjige, pošteni časopisi in zanesljiva društva.

Marsikdo se zdi učen in govori tako le: „Jaz čitam to in ono, jaz sem v tem društvu in v onem da stvar bolje razumem in da se potem znam ravnati. Revež, Ti se zelo motiš. Ko bereš slabe knjige in slabe časopise in ko se vpisuješ v slaba društva 1) podpiraš slabo stvar 2) ne podpiraš (ali ne zadostno) dobro stvar 3) se sam nalezesh strupa, da sam ne veš kedaj.

Tupatam zna kdo očitati katoliški stvari, da je še nepopolna, pomankljiva, skromna itd. Odgovor je lahek: Nespamet katoličanov samih podpira nekatoliška podjetja, da cveto in ovira katoliška, da se prepočasni razvijajo.

V Trstu je dosti tudi naših ljudi, ki čita židovski — framasonski — laški list „Piccolo“, češ da ima vse. Ljubi Slovenci, ko bi dali ta denar, ki ga potrosite za ta list, Družinskemu Prijatelju“, bi videli, ko bi se znal tudi ta izopolniti. Kar je slabo, pustite. Ne berite, ne kupujte, ne prodajajte slabih knjig in časopisov, niti slovence so Vam ali drugim na škodo. Tudi v Slovence se je zarila jetika strupenega tiska. Zatorej pozor. Dobi ek imajo narodne izdajice, ki so obsile vero na klin in se združijo s sovražniki naroda in sv. vere.

Katoliška društva, knjige in časopisi v katoliškem duhu, to so moderne potrebe, moderni leki: V teh je tudi narodst najbolj varna.

SV. GERMANA.

Igrokaz v štirih dejanjih in s sklepnim prizorom.
— (Prevedeno iz nemškega.)

O S E B E :

Germana, pastirica. — Ana, njena mačeha. — Kata, Marta, Germanini polsestri. — Žefa, Polona, soseli. — Jerica Nežika, Tončka, Zofka, Lenčka, pastirice.

(Igra se vrši na južnem Francoskem v 16. stoletju.)

(Dalje.)

TRETJE DEJANJE.

Cesta skozi gozd.

Prvi prizor.

Germana: (sama s košarico v roki.)

Germana: Hu, kako je danes mraz! Zebe me po celem životu. — Pa vendar moram najprvo pozdraviti svojega dobrega pastirja in njegovo ljubo mater v kapelici. Gotovo je že odprta. Potem pa moram hitro k bolni ženici. Težko me že pričakuje. Sama je revica, nihče je ne obišče, nobeden ji ne popravi postelje; sama si pa ne more pomagati nič in jaz pa že dva dni nisem bila nič pri njej. Kako se bo zopet razveselila, ko me bo ugledala. — Tukaj v košarici pa imam za

ubogo ženo malo kruha, ki sem si ga utrgala od ust in eno žemljico, ki mi ga je darovala soseda. Toda najprvo moram pa le v kapelico. (Odide hitro.)

Ana: (sama, s palico v roki.)

Ana: Zdaj mi pa ne bo ušla, ta grda tatica! Zdaj pa ne bo mogla nič več tajiti! Sinoči sem pogledala v njeno košarico in videla sem, da ima košarico polno kruha, in tudi eno žemljico ima v košarici katere pa ji jaz nisem dala. Kje jo je neki dobila? Prav radovedna sem, gotovo jo je kje ukradla. To bo že slano plačala. — Tukaj po tej cesti mora iti. Nji se gotovo še sanja ne, da sem jaz tukaj in da vem, kaj da ima v košarici. Gorje danes, tej hinavki!

Tretji prizor.

Ana, Žefa, Polona.

Žefa: Dobro jutro Ana! Zakaj si danes tako zgodaj po koncu.

Ana. Če so otroci pri hiši nima človek nikdar miru in se mora vedno jeziti!

Polona. I seveda, pa kaj se hoče!... Kaj, pa še palico imaš seboj. Kaj pomeni to?

Ana. Ta hinavka, ta Germana me je že zopet ujezila in sedaj jo čakam, da ji dam, kar ji gre. — Danes mi ne boš ušla, čakaj ti hinavka ti!

Polona. Kaj praviš, Germana da je hinavka? Ana meni se zdi, da delaš temu nedolžnemu otroku veliko krivico.

Žefa. Tudi jaz pravim tako. Germana je živ angelj; tako je dobra ne pa hinavka. Jaz ne razumem, Ana, kako moreš imenovati Germano hinavko, ko je pa v resnici prava svetnica.

Ana. Kaj svetnica? Ha, ha!

Žefa. Da svetnica je, svetnica! Kaj je nisi še nikdar videla v hlevu kako pobožno moli. — Enkrat, ko sem šla mimo hleva, sem zagledala, da prihaja skozi ključavnico svetloba. Znala sem, da ji ne pustiš vzeti luči s seboj v hlev, da ne bi kaj zažgala; zato se mi je čudno zdelo, odkod da prihaja svetloba. Pogledam skozi ključavnico in kar obstala sem. Videla sem Germano; klečala je na slami in neka nebeška svetloba jo je obsevala. Kot zamaknjeno je vzdignila roke in oči proti nebu, odkoder je prihajala svetloba. Kar obstala sem, kakor sem že rekla in čutila sem, da so mi prišle solze v oči.

Ana. (smejé.) Takrat se ti je pa gotovo zopet sanjalo.

Polona. Kar je povedala Žefa je gotovo res saj so pravili še celo možje, da so videli Germano iti čez potok kakor po suhem. In da bi se prepričali o tem, so to večkrat opazovali. Da, vsi govorijo o tem, da dela Germana čudeže. Ara

ti boš enkrat dajala pred Bogom težek račun, ker tako grlo delaš s tem svetim otrokom.

Ana. Če je tako sveta, da dela čudeže, kakor pravite, zakaj pa jaz ne vidim nikdar nobenega čudeža. Ha, ha! neumno t! (Zbodljivo.) Če zna tako vroče moliti, zakaj pa so okna v hlevu še zmiraj zmrznjena. Naj mi prinese sedaj v zimi košek frišnih cvetic, pa bom verjela, da dela čudeže. Pa to se gotovo ne bo niklar zgodilo. Ne šamo hinavka, ampak tudi tatica še povrh je, ne pa svetlica. Bodete kmalu videli, da je res kar pravim, saj ravno sedaj prihaja.

(Dalje prih.)

ZA UČENE LJUDI.

Cimetière des bêtes. Pokopališče za žvali (pse) je ustanovila Francozinja Madame Durand l. 1899.

Dandanes šteje pokopališče 4000 pasjih grobov, s različnimi slavospevi na spomenikih na čast živalim. Pasji pogrebi in grobovi so zelo dragi — do 2000 frankov (K). Vsak kdor si ogleda to pokopališče vplača 50 vinarjev. — Sramota za človeško družbo. Večkrat se dogaja, da se umirajočim krstjanom niti na njihovo željo in prošnjo ne dovoli verskih tolažil — in vendar imajo ljudje neumrljive duše, — živalim pa, ki pri poginu jenjajo biti za vselej, se izkazuje tako čast Narobe svet — in to se dogaja blizu Pariza na otoku reke „Seine“ — „Les Ravageurs“.

* * *

Brezzične brzjave se sedaj spopolnjuje s tem, da se jih ne zanese na nepoklicane kraje in da se jih ne moti z istodobnimi drugestranskimi brzjavami.

PREPOZNO. — ŠTEVO E.

S tresočo roko, sivo glavo,
si starček je podpil;
in tožno — milo tja v daljavo
brezkončno, tiho zrl.

Oj čas odvedel je seboj,
že davno dneve mlade:
„Po vodi šel ves up je moj
vse lepe zlate nade“.

Brez nad in upov tu sedi
in milo starček plače — —
„Če mlad postal jaz zopet bi
zdaj živel bi drugače — —“.

— Za hrbtom pa sosedov stric
zaklical je: „Ni rez!
če spet postal bi cvetnih lic
bi rajši šel na — ples!“



KOLENDARČEK.

Februar:

24. II. **postna nedelja.** (Evangelij: Jezus se izpremeni na gori) Matija, ap.; Ilda. — 25. ponedeljek. Valburga, op.; Viktorin, muč. — 26. torek: Marjeta kort sp.; Porfirj, šk. — 27. Leander, šk.; Baldomir; Romana. — 28. Roman, op.; Rajmund, sp. — Danes je ščep ob 7. uri 20 mi. zjutraj. Deževno vreme bomo imeli.

Marc

ima 31 dni. Dan zra- te za 1 uro 40 minut — 1. petek: Albin, šk.; Hadrijan, muč.; Evdoksija. — 2. sobota: Simplicij, pap.; blaženi Karel. — 3. III. **postna nedelja.** (Evangelij: Jezus izžene hudiča iz mutca). Kunigunda, ces.; Avsterij, Feliks; Kamila. — 4. ponedeljek. Kazimir, sp.; Lucij I. pap.; Humbert, 5. torek. Agape s tov., muč.; Evzelij. — 6. sr. da. Sredpost. Fridolin, op.; Viktorin; Marcijan; Katarina B. — 7. četrtek. Tomaž akviuski, c rkv. uč.; Perpetua in Felicita; Fridolin. — Danes je zadnji krajec ob 9 uri 19 minut zjutraj. Pravijo, do bo še slabo vreme. — 8. petek. Janez od Boga, sp.; Fileonon, muč.; Štefanija in Erenija. — soboto. Frančiška Rim., vd.; Gregor od Nise; Pacijan, škof.

GOSPODARSKE STVARI.

Sredstvo proti podganam (mišim), kupi gobo (brisalno), zreži jo na kosce in sevri jih v masti. Tako pripravljeno, položi v past. Podgane so zelo strastne za tako jed.

Prav dobra mast za mažnjo čevljev v zimskem času se dobi, ako se stuha loj in navadno olje skupa, ter ako se primeša temu še navadnega biksa.

DOMAČI ZDRAVNIK.

Otroci ne kadite! Na Angleškem mora plačati vsak nedorasli deček, ki ga dobe kaditi tobak ali pri katerem najdejo tobak, 40 kron kazni. Kazen zadene prav za prav stariše. Isto kazen morajo plačati trgovci, ki takim fantalinom prodajo tobak. Če jih dobe večkrat, se jim zviša kazen lahko do 600 kron. To je pametna postava. Tobak kvari želodec, razdražuje živce in škodi pljučam. Mnogo boleznih pri otrocih od 8 do 15. leta povzroča kajenje. Posebno nezdravo je, če jih več skupaj kaditi v zaprtem prostoru in če se spuščajo dim skozi nos. Tudi odraslim se zelo priporoča naj nikar ne kadijo na prazen želodec, ker je to škodljivo. Tudi ni dobro kaditi, dokler se kaj dela.

ZA KRATEK ČAS.

Na nekej kmetski ženitbi so tudi pečeno gosko na mizo prinesli. Oča starešina se je lotil, da bi jo razrezal. Ker pa ni bil tega dela vajen,

rezal jo je v potu svojega obraza, pa tako nesrečno, da mu nož izpodrsne in krožnik s celogosko vred na tla pade.

Ojoj! zavpije gospod župnik, ki je bil tudi med povabljenimi pes Luks jo bo popadel, s pečenko je proč! Nebojte se, gospod! tolazi ponosno oče starešina, Luks je ne dobi, jo imam že jaz — pod nogami.

Čevljarski učenec je o delopustu v kotu sedel, svojo potico jedel in nekaj rja prste štel: med tem se prične sledeči razgovor: Mojster: Tinek, kaj pa številíš? Učenec: Štejem, koliko hudih bab je v naši hiši. Mojster: Nu, koliko si jih toraj naštel? Učenec: Z mojstrko jih je ravno sedem. Mojster: Potepuh ti nemarni (mu da zaušnico). Učenec: Ne, ne; zmotil sem se. Brez mojstrke jih je šest.

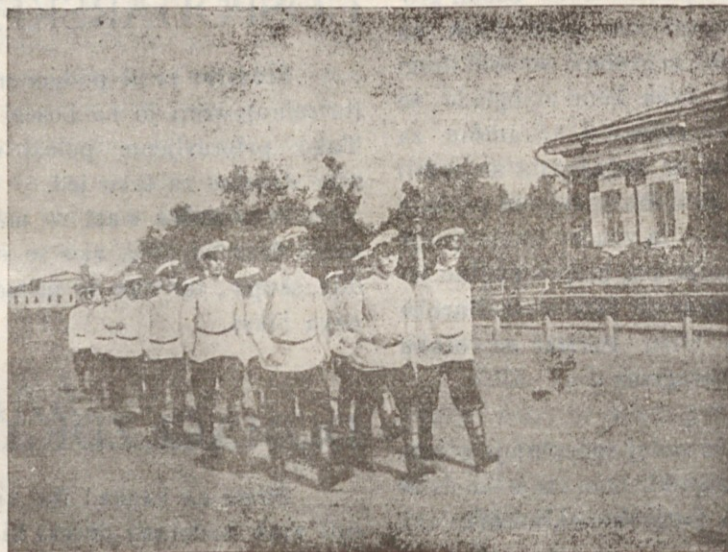
nt e potopi ne slike. Posebno nam je ugajalo premikanje in križanje raznovrstnih bav, iz katerih se je naposled zjasnila krana podoba Materice Božje, ob kateri je občinstvo navdušeno zaploskalo. Pri slikah je pomagal tudi č. g. Anton Hreščak. Poedine slike je spremljal s tolmačenjem voditelj moške Marijine družbe. Hvala vsem.

Prva igra. „Krčma pri zvitem rogu«, katero je društvo uprizorilo je povzročila nekaj smeha. Igrali so č. g. Humar, Vreznik, Verh, Princ in Žagar. To je začetek dramatičnega življenja našega društva.

Citraški zbor. Kdo bi si mislil, da imamo že štiri izborne citraše in pa še dva, ki se citre pridno učita! In vendar je tako. Zraven teh so nastopili že trije drugi gospodje.

Z goslimi. Smeh in zadovoljstvo je zavladalo, ko je naš brat Čeh z orgljicami za usta in s posebnimi citrami (Strajhciter) h kratu sviral.

Sv. Ivan. Na pustno nedeljo je priredila naša Marijina družba zopet zabavo. Naša vrla dekleta



Ruska straža v Sibiriji

DRUŠTVA.

Moška Marijina družba v Trstu je imela uro češčenja v novi cerkvi sv. Vincenca od 2-3 pop. dne 12. t. m. — Med tem, ko so neštivilne trume ljudi drvele na korzo za povratno nečimernostjo so naši mladeniči in možje v precejšnjem številu klečali in molili Najsvetejše.

Kat. slov. izobr. društvo v Trstu. Dne 27. prosinca in pa dne 3. svečana smo gledali v društvenih prostorih zanimive slike iz življenja zamorcev. Pomen misijonov in slik je priprosto in po domače tolmačil č. g. Ivan Tul.

Dne 10. in 12. svečana je prišel č. g. k plan z Rojana g. Anton Pernarčič in nam kazal ime-

so prav dobro pogodile svoje vloge v šaloigri: »Kaznovana radčovednost«. Še zabavnejši so nam pa hoteli napraviti ta večer trije naši vili mladeniči. Uprizorili so burko: Kmet in fotograf. Ljudje so se kar solzili od smeha. Hvala vsem, ki so nam pripravili tako lep večer. Težko pričakujemo dneva, ko bomo zopet lahko gledali vrle igralko in igralce na odru.

NOVICE.

Iz Istre nam piše prijatelj: List »Družinski prijatelj«, kakoršen je sedaj, nam prav ugaja. Pa še veliko lepši in zanimivejši bi bil, če bi prinašal več dopisov iz raznih krajev slovenske domovine.

Nikakor ne morem razumeti zakaj ne bi zmožni ljudje takoj poro ali listu če se v njih krajih zgodi kaj važnega. Take novice čita veliko število naročnikov najrajše. Kar se mene tiče, gospod urednik, bodite zagotavljeni, da Vas ne zapustim. Sem že pisal in še bom, če Bog da zdravje.

Petdesetletni duhovski jubilej papeža Pija X. Prihodnje leto 18. septembra bo 50 let, kar je bil sv. Oče Pij X. v duhovnika posvečen. Že sedaj se vrše velike priprave za to slovesnost. V Rimu se je osnoval osrednji odbor italijanskega katoliškega mladeniškega društva, ki je že vsem škofom sveta razposlal vspored slavnosti. Odboru načeljujeta advokat Pericoli in knez Barbarini. Slavnost ima trojni namen: tolažiti sv. Očeta v sedanjih bojih, pokazati vsemu svetu, da se katoličani zavedamo svoje svete vere in konečno v spomin na petdesetletnico ustanoviti dobrodelna društva. Na ta dan se bo v Rimu vršilo splošno zborovanje vseh italijanskih dijaških društev. Na željo papeževo se bo tedaj ustanovilo društvo za italijanske izselence, podobno Rafaelovemu društvu. Pr redila se bo tudi razstava mašnih plaščev in druge cerkvene oprave. Katero bo sveti Oče po svoji volji razdelil med ubožne cerkve po vsem svetu. Slavnostni gostje bodo zaslišani od svetega Očeta na dvorišču vatikanskega Belvedere. Kupolo na strehi stolne cerkve sv. Petra v Rimu bodo prvič po letu 1870. razsvetlili in sicer električno. Od vseh krajev sveta bodo romali prihodnje leto v Rim. Nemški katoliki so sklenili romati spomladi.

Dunajski župan Lueger je delj časa nevarno bolan. Po vsi Avstriji se zelo zanimajo za zdravstveno stanje tega moža, ki je toliko storil za prenovitev Dunaja v krščanskem duhu.

Nemška cesarica v Opatiji. Dunajski listi poročajo, da pride nemška cesarica Viktorija Avgusta početkom meseca marca v Opatijo, kjer ostane več tednov; stanovala bo v dvorcu „Angiolina“.

Francoska akademija. Kaj je to? To je zbor štirideset najimenitnejših francoskih učenjakov in pisateljev. Kadar kateri umre, mu izvolijo ostali člani izmed francoskih učenjakov naslednika; tako da je število štirideset vedno popolno. Zato se ta zbor učenjakov imenuje tudi akademija štirideset „nesmrtnikov“. To društvo je bilo ustanovljeno od kardinala Richelieu (Rišlje) že pred 272 leti in je imelo ves ta čas vedno enako število članov, štirideset. Pred kratkim je umrl član akademije kardinal Perraud Peró in »nesmrtniki« so mu izvolili za naslednika učeneza kardinala Mathieu (Matjé). Tako znajo ceniti francoski pravi učenjaki katoliške učenjake, med tem ko francoska brezverska vlada kruto preganja katoliško cer-

kev. Novi član akademije kardinal Mathieu je v javni seji tega učenega društva pred veliko množico poslušavcev povzdignil glas za prostost cerkve. Kardinal Mathieu je slovit zgodovinar.

Pusta vozijo na Dunaju samo v dveh okrajih. Kdor hoče gledati mora plačati vstopnino, ki se porabi v dobrodelne namene. Lani je dala samo v enem okraju ta zabava 2500 kron dobička. V Trstu okuža pust celo mesto in okolico. Čistega zgubička je ogromno.

Nov odvetnik v Trstu. Odvetniško pisarno je odprl v Trstu gospod dr. Fran Brnčić, doslej koncipijent v pisarni odvetnikov drov. Gregorina in Slavika.

Novo pravosodno palačo prično v kratkem graditi v Trstu.

Škof umrl kot siromak V Budjevicah umrl škof Riha ni zapustil nobenega premoženja. Pogrebne stroške je plačal njegov brat.

Koliko iztirja uvažna država v enem letu? Direktnega davka je 312 milijonov, indirektnega, kojega plačajo večinoma siromašni ljudje znaša 346 mil, Carine na uvozu blaga dobiva naša država 123 mil., od kolekov 49 mil. od pristojbin ali tako pri imenovanjih, dovoljenjih itd. 5 milijonov. Pristojbin pri podajah in zapuščinah iztirja 108 mil. Vozni listki na železnicah dajejo državi 17 mil. Oni norci, ki igrajo na lot, dajejo državi nad 30 milijonov K na leto. Od državne tiskarne dobi država 6 milijonov, od soli pa 47 milijonov. Kadincev darujejo državi 236 milijonov na leto. Vseh dohodkov bo imela država v letu 1907 nad dve milijardi in 168 milijonov kron.

Desetletnica škofovanja Dr. Mahniča. Te dni je praznoval krški škof presvetli gospod Dr. Anton Mahnič desetletnico, kar je bil v škofa posvečen. Dhhovščina in verno ljudstvo krške škofije so se tega dogodka prisrečno veselili. In po vsej pravici. Koliko se je v teh desetih letih spremeni in na bolje obrnilo pod spretnim vodstvom učenega, pobožnega in ponižnega škofa. Versko življenje se je dvignilo, bogoslužne zadeve so se vredile s posebnim škofijskim shodom, poskrbelo če je še posebej za povzdigo delavskega in kmetskega stanu. Zaduge se v zadnjem času kaj lepo razcvitajo. Krška škofija je sicer majhna (imela je pred osem leti samo 56.000 vernikov in okoli 68 duhovniških mest) a vzorna. Presvetlemu gospodu škofu, ki je naš rojak med brati Hrvati. kličemo „Na mnoga leta!“

Ponižnost sv. Očeta. Značilno za ponižnost sv. Očeta Pija X. je, kako bi on najrajše praznoval prihodnje leto svojo petdesetletnico mašnišva. Rekel je: „Jaz za svojo osebo bi želel, da bi 50-letnica mojega posvečenja ostala čisto tajna. Naj-

rajši bi jo praznoval tako da bi se čisto sam v svoji privatni kapelici pogovarjal z Jezusom ter bi ga prosil odpuščanja za vse, kar sem zagrešil v pol stoletju svojega mašništva.“ Da se pokaže udanost do sv. Stolice, bo seveda papež dovolil tudi zunanje slovesnosti.

Osebna vest. Gospod p. Engelbert Pollak je prestopil iz frančiškanskega reda v benediktinski red in se je preselil iz Kamnika v Št. Lambert na Zgornjem Štajerskem, Ta gospod je pridigoval tudi po naših krajih.

Novo gledališče v Trstu. „Teatro filodramatico“ v Trstu nameravajo podreti, ker zgrade novo gledališče. Ob cesti Via Acquedotto se zgradi novo moderno gledališče, ki bo imelo prostora za 1300 oseb in bo opremljeno z najmodernejšimi udobnostmi.

Šolske počitnice se baje prično letos dne 1. julija in končajo dne 31. avgusta. Velikonočne počitnice bodo trajale od 24. marca do 2 aprila.

Pogum za pečjo. Socijalist profesor Orano je predaval v Trstu med drugim tudi proti sv. Ignaciju Lojolskemu in jezuitom. Zavrnil ga je prav dobro na enem drugem shodu frančiškan oče Kajetan. Vdrli so v dvorano socijalisti ter začeli po svoji navadi žvižgati in vriskati. P. Kajetan pa je na to povabil profesorja Orano, naj z njim javno disputira (razpravlja) o sv. Ignaciju. Orano pa se je vstrašil frančiškana in pisal v listu „Lavoratore“, da ne mara disputirati z enim frančiškanom. Koraža, kje si?

Bolnišnico za duhovnike nameravajo vidati v dolenskih Toplicah. Kraj je za to primeren.

Medvedje se klatijo krog Ribnice na Kranjskem. Prišli so iz hrvaških gozdov.

POLITIKA.

Avstrija-Ogrska. Prostor, ki je določen v našem listu, politiki je pretesen, da bi zamogli obširno govoriti o živahnem gibanju glede bližnjih volitev. Omenjamo le, da so iste bile razpisane te dni za dne 14. maja; ožje volitve pa 23. maja. Vse stranke se organizirajo in agitirajo; najbolj pridni so pač socijalni demokratje, ki so že postavili tudi mnogo kandidatov. V tržaški okolici menda kandidirajo nekega Jedrejčiča. Voditelja slov. soc. dem. Kopač in Kristan kandidirata na Kranjskem. Slov. Ljudska Stranka je dosedaj proglasila kandidaturo dež. posl. Demšarja za loško-kranjski okraj. Kandidirali bodo gotovo še dosedanji posl. Šusteršič, Pogačnik, Povš. Pri

nas na Primorskem slov. stranke še niso postavile svojih kandidatov. Kranjska liberalna stranka ne more dobiti za Ljubljano nobenega kandidata, po deželi pa si ne upa s pravo barvo na dan, ampak hoče doseči kak uspeh s pomočjo »nedvisnih kmetov“ kar si ji pa ne bo posrečilo. Značilno je, da so se sprli češki in nemški soc. demokratje, ker ti poslednji nočejo postaviti na Dunaju tudi enega Čeha kot kandidata. — Tržaška mestna delegacija je izdelala načrt za nov volilni red za trž. mesto. Število poslancev oz. svetovalcev bi se zvišalo. Toda načrt je sestavljen tako, da bi tržaški Slovenci prišli ob vsako zastopstvo. Zato pa so se vršili po okolici protestni shodi. Tudi socijalisti niso zadovoljni s tem načrtom. — Te dni zboruje več dež. zborov, med temi tudi goriški in češki. — Dunaški župan, dr. Lueger, ki je bil nevarno obolel, je nekoliko boljši. — Umrla je na Dunaju princezinja Klementina Koburška, mati bolgarskega kneza. — Na Ogrskem imajo zopet nov škandal. Iz računskega dvora so bile ukradene tajne listine, ki jih je potem obelodanil poslanec Lengyel. Razidno je, kako visoke svote izda vlada v podporo nji prijaznim listom. Je pač mnogo gnjilega v državi „vitezkega“ naroda ogrskega!

Drugi kraji. Pri volitvah, ki se vršijo sedaj na Ruskem, je bilo dosedaj izvoljenih 62 monarhistov, 28 zmernih, 321 členov levice, 44 nacionalistov. Že sedaj je gotovo, da bodo imele veliko večino v novi dumi vladi nasprotna stranke. — Nemški cesar je otvoril novoizvoljeni državni zbor s prestolnim nagovorom, v katerem je rekel med drugim, da je nemško ljudstvo pri volitvah obsojilo delovanje soc. demokracije in da mu je pri sreči čast nemškega imena. Za predsednika je bil izvoljen grof Stolberg; centrum ni z stopen v predsedništvu, ker hoče ostati v opoziciji proti vladi. — Spor, ki je bil nastal med Brianom in Klemencom glede oddaje cerkva potom pogodb katoličanom, je začasno poravnana. Brian je rekel v zbornici nasproti radikalcem, da ločitev cerkve od države ne sme izzvati verske vojske; vlada noče žaliti svobode vesti. Vsekako je ta korak vlade mala kapitulacija. Sedaj se vlada pogaja s pariškim naškofom.

NAŠE SLIKE.

1. Vožnja na saneh v Rusiji.

Ko krije zemsko površje bela snežena odeja, se v severnih krajih ljudje vozijo na saneh. Večkrat se pa prigodi, da pridrvi cela druhal lačnih volkov, ki požoro ljudi in konje.

2. To bi znal vsakdo.

Ko je Kolumb odkril Ameriko so mu bili nekateri nevošljivi in so dejali: „To bi pač lahko vsakdo zadel“. Pri veselem obedu je nekoč Kolumb vzel v roko jajce in rekel: „Kdo izmed vas, je vstanu jajce tako postaviti, da bode na mizi pokoncu stalo?“ — Vsi so se trudili, toda zastonj. Naposled vdari jajčevo končino ob mizo in vzravna jajce, da je stalo samo po koncu. — „To bi zašel vsakdo, se oglase vsi“, Kolumb pa ponižno odgovori: „Seveda potem, ko sem Vam pokazal.“

3. Ruska straža v Sibiriji.

PREGOVORI. N^a bira in piše Mihael Pustišek

|| Kar je rosa za rodno zemljo, to je: Božji blagoslov za človeški rod.

Lastna hvala je velikokrat sama prevara.

Kdor se rad sam hvali, je malo hvale vreden, ali pa nič.

Kdor veliko govori, malo pove in mnogo laže.

Sreča in nesreča sta si lastni sestri.

Zima in mraz, kaj rada obiščeta nas.

Lenuh in postopač še nista vredna celih hlač.

Kdor se dela boji, naj se jela ne veseli.

Kar je luč za temo, to je dober, krščanski časopis za svetlobo.

Povej mi s kom se pajdašiš, da ti povem, kdo da si.

Strah gospodov je začetek modrosti.

Nič ni gršega, kakor skopuh.

Kdor ob žetvi spravlja, je moder; kdor pa poleti spi, je otrok sramote.

Kdor ni nič skusil, tudi nič ne ve.

škof v Trstu 20 K, Slav. županstvo Slavina 20 K, č. g. Silih žup. Sv. Kunigunda 20 K, č. g. Zupan J. dek. Dolina pri Trstu 10 K, hranilnica Rajfejzen in odborniki Trnovo K 1980.

Po 10 K so darovali:

Občina Mokronog Posojilnica Kamnje, č. g. Novak žup. Povir, č. g. Veiser prošt. Koroško, č. g. Sila J. kateh. Trst, č. g. Bersenda Pedena, č. g. Počivalnik dek. Krkavce, č. g. Poljanec sv. Jurij Velikovec, Dr Smirmaul Reichenburg, č. g. Zorko Fr. kaplan sv. Peter Ljubljana.

Dobitki nedeljskih iger K 1766, č. g. Sila Fr. žup. sv. Ivan K 6, č. g. J. Birku Grac K 8, č. g. Pregelj Brodač K 6.

(Pride še.)

Dohodki tekom januarja t. l.:

Darovi: 80882 K. Udnina 3520 K. Posredoval. 34. Skupaj 87802 K.

Troški tekom januarja t. l.:

Primanjkljaj decembra 27443. Troški v jan. 42048. Skupaj 69491. Ako se od dohodkov 87802 odbijejo stroški 69491 je **preostanka** 18311 K.

Stanarina 3. mesečna treba plačati 24. t. m. 327 K 60 st.

Z združenimi močmi bomo vse stvari kmalu uredili. Bog daj in Sv. Nikolaj!

KNJIŽEV. IN UMETNOST.

„Na ples“ v hrvaškem prevodu. Radi smo dali dovoljenje, da se knjižica prevede na hrvaški jezik.

UGANKE.

Rešite v ugank:

- 1) senco,
- 2) v polževi,
- 3) ime.

Prav so jih rešili: Bogomila Vidrih, katera je dobila tudi darilo, Mihael Pustišek, Josip Agreš.

NOVE UGANKE.

Tiko tako
Na oba kraja enako
Na sredi ihahu.

LISTNICA RAZPOŠILJAŠTVA.

Hvala onim, ki so nam poslali številko na razpolago.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Starogorski: Resnice ni so še prišle v oceno.

P. Hicijacint: Kar se bo dalo, bomo uvaževali.

DAROVI.**Zavod sv. Nikolaja v Trstu.**

(Via Farneto št. 18.)

Dobri ljudje so nam bili pomagali, da se je primanjkljaj koncem decembra 1906 znižal na K 27443. Iz darov pa, katere priobčujemo danes je razvidno, da je zavlada po širni Sloveniji splošno zanimanje za naš prepotrebni „Zavod“. Naj izkaz darov tekom januarja t. l. vzspodbudi vse za nadaljno pomoč temu važnemu zavetišču za brezposelne služkinje.

Gdč. Amalija Vidmar kot ustanovnica 100 K. Slavno županstvo Jesenice 30 K, č. g. Pederzoli žup. iz fonda za reveže 25 K, č. g. Dr. Nagl

Nasveti dekletom,

ki potujejo služiti v Aleksandrijo.

1) Ne potujete same, temveč pridružite se že na parniku kaki Slovenki, ki je že bila v Egibtu. Posebno v jeseni se vračajo take Slovenke iz domovine zopet v Egipt.

2) Ne zaupejte neslovenskim posredovalcem ki Vam ponujajo imenitne službe, ker so le na jemniki zloglasnih hiš.

3) Zaučajte slovenskim ljudem o katerih veste, na so pošteni. Sedaj imenujemo tri poštene Slovenke, ki v Aleksandriji sprejemajo slovenska dekleta v varstvo in jih obvarujejo nevarnosti. a) Jožef vec, služabnik v Franc Jožef ovem azilu v Aleksandriji, b) Rok Komel, c) Janez Mask.

Ti možje prihajajo sedaj (1906) k parnikom v luki ob ponedeljkih: zato uredite potovanje tako, da pridite v Aleksandrijo ob pondeljkih

4) Zavod za slovenska dekleta (in sploh za avstrijska) je Franc Jožefov azil (zavetišče) v Aleksandriji. Vplača se za dan 1½ frank za hrano in stanovanje (frank — 90 vin — 12 malih pijastrov — P. c. Pri Komelu in Masku 2 franka.

5) Oglasite se v Aleksandriji precej, ko pridite tjakaj pri t mošnjem slovenskem dušnem pastirju. (Samostan Sv. Katarine v Aleksandriji.) Sedaj (1906) Č. G. Pater Benigen Šno!

6) Stopite v krščansko zvezo Slovenk in redno prihajate na shode.

7) Pišite pogotoma domov.

8) Ostanite v tujini pobožne in vere.

9) Ostanite, kar je še boljše, doma in ne jadrajte za nepoznano srečo na slepo.

10) Čim bliže domovine, tem bo je.

Kdor potuje v Ameriko naj gre čez Trst na ladjah avstro-amerikanske plovitbene družbe (Bratje Kozulić in dr.) Izseljenski dom pri Škednju. Pojasnila daje Rafaelova družba (Trst. Giacinto Gallina št. 6 l. n.).

„Družinski Prijatelj“ dobiva v zameno te-le liste:

I Slovenske:

Trst: »Novi list«

Gorica: »Gorica«, »Primorski list«, »Primorski gospodar«.

Ljubljana: »Domoljub«, »Bogoljub«, »Naša moč«, »Don Boško«.

Novo mesto: »Dolenjske novice«.

Maribor: »Slovenski gospodar«, »Naš dom«, »Glasnik«.

Celje: »Piščalka«.

Celovec: »Mir«.

Dunaj: »Zora«.

II Hrvaške:

Krk: »Pučki Prijatelj«.

Zagreb: »Istina«.

Sarajevo: »Vrh bosna«.

Split: »Dan«.

Češki:

Brno: »Museum«.

Obvestilo.

Knjižica „**Na ples**“ je izšla v prvem natisu v lanski jeseni. V par mesecih se je popolnoma razprodala. Sledeti je moral drugi natis v večjem številu izvodov. Pred božičnimi prazniki se je bil ta začel razpošiljati, toda že kmalu po novem letu je do cela pošel. Na stotine naročb je prišlo že za tretji natis. Ker se naročbe dan za dnevom množe, se bode knjižica na novo pregledala in tiskala na lepšem papirju.

Da se knjižica razširi tudi med najrevnejše sloje, bode veljala le **30 vinarjev** (s poštnino in s čekom 38 vinarjev).

Knjižica je pisana za prijatelje in nasprotnike plesa, za stare in mlade, za izobražene in preproste, za obojni spol.

Slovensko časopisje je oba natisa pohvalno ocenilo. Neki veljak nam piše o knjižici: „ne poznam bolj moderne knjižice, kot je »**Na ples**«.“

Da sta pa brez posebnega ponujanjš tako hitro pošla oba dva natisa, je najlepši dokaz, da je potreben tretji natis še z večjim številom izvodov.

Naročbe naj se čim preje pošiljajo Upravništvu „Družinskega Prijatelja“ v Trstu S. Francesco 15. I. Priporoča se naročanje po več izvodov.

„Izdajavec.“ Zgodovinska povest iz turških časov. Spisal F. V. Slemenik. Str. 130. — L. 1873 je izdala Družba sv. Mohorja, ki je takrat štela 21.892 udov poljudno povest „Izdajavec“, ki je pri braveih našla mnogo priznanja. Večkra se je izrekla želja naj se knjiga ponatisne, ker bo dobro došla čitajočemu občinstvu. Družba je tej želji ustregla in „Izdajavec“ je sedaj izšel v drugem natisu. Povest je lepo zasnovana, polna iskrenega domolubja in zelo zanimiva. Toplo jo priporočam! Stane mehko vezana za ude 80 vin, za neude in po bukvarnah 1 K, po pošti 20 vin. več. — Družba sv. Mohorja bo izdala za naprej tudi druge ponatise prej izdanih, sedaj že redkih povestij itd.